

VAABENHISTORISK SELSKAB

THE DANISH ARMS AND ARMOUR SOCIETY

PROTEKTOR: HANS KONGELIGE HOJHED PRINS JOACHIM

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Klampenborg, den 26. juni 2012

Salg af Tøjhusmuseets beholdningsvåben Ref.: Kulturministeriets Dok. Nr. 1355317

Vaabenhistorisk Selskab har henvendt sig til Kulturministeriet ved brev af 18. april 2012 vedrørende et eventuelt salg af Tøjhusmuseets beholdningsvåben. Selskabet stillede endvidere en række spørgsmål og bad om Kulturministeriets tilkendegivelse i sagen.

Kulturministeriet har for at undgå at svare på de rejste spørgsmål i stedet videregivet fejlagtige svar fra Statens Forsvarshistoriske Museum ved brev til Vaabenhistorisk Selskab af 15. maj 2012.

Foranlediget af disse fejlagtige oplysninger fra Kulturministeriet skrev Vaabenhistorisk Selskab på ny til ministeriet den 21. maj 2012 for at få opklaret Tøjhusbeholdningernes skæbne. Selskabet har endnu ikke modtaget svar på sin forespørgsel.

(I parentes bemærket har Vaabenhistorisk Selskab heller ikke fået svar på sin henvendelse til Kulturministeriet af 11. maj 2012 om Tøjhusmuseets samlinger skæbne og konserveringsmæssige tilstand).

Vaabenhistorisk Selskab vil gerne repetere spørgsmålene vedrørende beholdningsvåbnene i kort form:

1. Hvor stor en del af Tøjhusbeholdningerne har museet beholdt?
2. Hvor stor en del af Tøjhusbeholdningerne har forsvaret fået overdraget?

VAABENHISTORISK SELSKAB

THE DANISH ARMS AND ARMOUR SOCIETY

PROTEKTOR: HANS KONGELIGE HØJHED PRINS JOACHIM

3. Hvor stor en del af Tøjhusbeholdningerne er blevet destrueret, og hvilke våben er der i givet fald tale om?
4. Hvem tilfalder provenuet ved et eventuelt salg af de til forsvaret overdragne beholdningsvåben?
5. Foreligger der en skriftlig eller mundtlig aftale om fordelingsnøglen mellem forsvaret og museet ved salg af de til forsvaret overdragne beholdningsvåben?

Selv om Kulturministeriet ikke har svaret Vaabenhistorisk Selskab, har kulturministeren dog berørt problematikken ved svar til Folketingets Kulturudvalg på spørgsmål nr. 112, 127 og 128 fra Kulturudvalget.

ad Vaabenhistorisk Selskabs spørgsmål 1 og 2:

Disse spørgsmål kræver ingen nærmere uddybning.

ad Vaabenhistorisk Selskabs spørgsmål 3:

I svar til Folketingets Kulturudvalg på spørgsmål nr. 127 oplyser ministeren, at museet ikke har destrueret våben fra Tøjhusbeholdningen, men våben til gangbar ammunition. Våbnene stammer bl.a. fra frit lejde-aktioner.

Hvis det er tilfældet, må Kulturministeriet kunne oplyse antallet af museets beholdning af den danske hærs forsøgsgeværer modellerne 1887, 1888 samt gevær model 1889. Endvidere må ministeriet kunne oplyse, hvor stor beholdningen er af remmingtongeværer fremstillet på Kronborg Geværfabrik. Selskabet har tidligere ved brev oplyst beholdningsnumrene på disse våben for at hjælpe ved eftersøgningen af våbnene. Våbnene må være til stede et eller andet sted, da kulturministeren har oplyst Folketingets Kulturudvalg om, at der ikke er destrueret våben fra Tøjhusbeholdningerne. Selskabet kan, hvis det måtte ønskes, opgive numrene på de enkelte geværer.

Vaabenhistorisk Selskab skal kort begrunde den kulturhistoriske betydning af disse våben:

Efter det danske nederlag til Det tyske Forbund i 1864 stod det hærledelsen klart, at man behøvede et nyt bagladegevær til den danske hær, samt at det

VAABENHISTORISK SELSKAB

THE DANISH ARMS AND ARMOUR SOCIETY

PROTEKTOR: HANS KONGELIGE HØJHED PRINS JOACHIM

skulle gå rimeligt hurtigt. Man forsøgte sig med ombygning af eksisterende våben, samtidig med at man købte rettighederne til at fremstille et amerikansk enkeltskuds-baglådegevær, det såkaldte remmingtongevær. Det var en nødløsning, da dette våben allerede var forældet som militærvåben, men det var, hvad man kunne opnå i en spændt situation i et vanskeligt marked.

Man forsøgte at fremstille remimingtongeværet på Kronborg Geværfabrik, der havde været hovedleverandør af våben til den danske hær fra midten af 1700-årene. Den forældede maskinpark, Kronborg Geværfabrik rådede over, kunne imidlertid ikke leve op en ny tids krav om præcision og standardisering. Der blev derfor kun fremstillet en lille serie, for det meste håndlavet, inden produktionen måtte flyttes til Tøjhuset i København, hvor en fabrik blev indrettet.

Belært af erfaringen besluttede man sig for en forsøgsrække med geværer af Krag Jørgensens system, inden man lagde sig fast på en ny geværmodel. Det er forsøgsgeværene model 1887 og 1888. På baggrund af forsøgene fandt man frem til gevær model 1889. For at undgå de problemer, man havde haft med produktionen af remmingtongeværet, besluttede man sig for på bar mark at opføre en ny fabrik, der udelukkende skulle producere det nye gevær. Det er således første gang, at man i Danmark står med et færdigt industriprodukt i hånden og opfører en fabrik på baggrund af produktspecifikationer. Der er således tale om museale nøglestykker, der for første gang på dansk grund indvarsler den nye industrialder.

Forsøgsgeværene og gevær model 1889 benytter en 8 mm patron kaldet "dansk 8 mm", da den ikke er 8 mm. Våbenhistorisk Selskab skal oplyse, at denne patron ikke er "gangbar ammunition". Våbenloven undtager gevær model 1889 fra våbenlovens øvrige bestemmelser. Det er muligt at erhverve dette gevær og få lov til frit at opbevare det. Det vil derfor være dybt kritisabelt, hvis Kulturministeriet dækker sig ind under kaliberet "dansk 8 mm", som forklaring på, at disse våben eventuelt er blevet destrueret.

ad Vaabenhistorisk Selskab spørgsmål 4:

I svar til Folketingets Kulturudvalg på udvalgets spørgsmål nr. 127 oplyser ministeren, at museet ikke kan sælge våbnene, men at de skal tilbageleveres til den oprindelige ejer. Et noget absurd argument, da den oprindelige ejer er Tøjhusmuseet/Staten. Hvis Vaabenhistorisk Selskab har forstået kulturministerens svar på spørgsmål nr. 128 korrekt, har museet afholdt møder med en våbenhandler for gennem ham at rådgive forsvaret om salg af

VAABENHISTORISK SELSKAB

THE DANISH ARMS AND ARMOUR SOCIETY

PROTEKTOR: HANS KONGELIGE HØJHED PRINS JOACHIM

beholdningsvåbnene for derigennem at kunne tilbageføre provenuet til Tøjhusmuseet. Unægtelig en besynderlig måde at forbyde et salg på. Vaabenhistorisk Selskab beder derfor fortsat om, at Kulturministeriet tilkendegiver sin holdning til, at et museum afhænder en samling af antikke våben fra 1700-tallet frem til ca. 1900 til destruktion eller salg. I den forbindelse skal vi endvidere igen spørge, om Kulturstyrelsen eller Folketingets Kulturudvalg har været hørt i sagen. Samt om, hvem provenuet ved et eventuelt salg tilfalder.

Vaabenhistorisk Selskab skal endvidere igen oplyse, at andre europæiske lande, der har lignende kulturskatte, værner om dem, selv om de måske ikke er særligt udstillingsegne. I den forbindelse kan vi henvise til Landeszeughaus i Graz, der på forbilledlig vis har dokumenteret en tøjhussamling. Vi beder derfor indtrængende om, at et eventuelt salg stoppes.

ad Vaabenhistorisk Selskab spørgsmål 5:

Da det af kulturministerens svar på Folketingets Kulturudvalg spørgsmål nr. 128 fremgår, at museet har afholdt møder med en våbenhandler for efterfølgende at rådgive forsvaret om den bedst mulige salgsmetode for de til forsvaret afleverede beholdningsvåben samt om tilbageføring af provenuet fra salget til museet, må man gå ud fra, at der foreligger en skriftlig eller mundtlig aftale mellem forsvaret og museet om en hel eller delvis tilbageføring af provenuet ved et eventuelt salg. Vaabenhistorisk Selskab ser gerne, at de mødereferater mellem forsvarets øverste ledelse og Tøjhusmuseet, der ligger til grund for denne aftale, bliver offentliggjort, samt at aftalen, hvad enten den er mundtlig eller skriftlig også bliver offentliggjort. Vaabenhistorisk Selskab skal gøre opmærksom på, at Selskabet er vidende om møder i Forsvarskommandoen mellem forsvarets øverste ledelse, museumsdirektør Ole L. Frantzen og den daværende overinspektør ved Tøjhusmuseet Jens Carl Kirchmeier-Andersen. Da begge personer er ansat under Kulturministeriet, kan man eventuelt spørge dem om indholdet af aftalen, samtidig med at man forhører sig i Forsvarsministeriet, om der dér ligger en kopi af en skriftlig aftale. Hvis det ikke er tilfældet, kan Vaabenhistorisk Selskab oplyse, at Forsvarskommandoens kalendere for forsvarschefen og for chefen for forsvarsstaben er omfattet af lov om offentlighed i forvaltningen. Her kan man eventuelt se, om der har været møder om emnet, og om der foreligger mundtlige aftaler.

VAABENHISTORISK SELSKAB

THE DANISH ARMS AND ARMOUR SOCIETY

PROTEKTOR: HANS KONGELIGE HØJHED PRINS JOACHIM

Til slut vil jeg på Vaabenhistorisk Selskabs vegne udtrykke en dyb forundring grænsende til forargelse over, at Kulturministeriet - efter at ministeriet har forbudt et salg af antikke våben - kan acceptere, at en institutionschef blot kan gå over i et andet ministerium og dér foretage salget.

På vegne af Vaabenhistorisk Selskab

Kay Søren Nielsen
Præsident

Kopi til:

1. Folketingets Kulturudvalg
2. Rigsrevisionen (+ kopi af kulturministerens svar på Folketingets Kulturudvalg spørgsmål nr. 112, 127 og 128)
3. Folketingets Ombudsmand (+ kopier af brevveksling mellem Kulturministeriet og Vaabenhistorisk Selskab samt kopier af kulturministerens svar til Folketingets Kulturudvalg på spørgsmålene nr. 112, 127 og 128)